

دیپلماسی عمومی و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران

انوش جعفری^۱، ابراهیم عاطف^۲

۱- استادیار، دکتری تخصصی عضو هیئت علمی تمام وقت دانشگاه آزاد اسلامی واحد چالوس

۲- کارشناسی ارشد علوم سیاسی

Dr_aj2012@yahoo.com

چکیده

دیپلماسی عمومی فرایند ارتباط مردم یک کشور با عامه مردم کشور دیگر برای شناساندن ایده های خود و شناخت ایده های آنها و آرمان ملی، فرهنگ و هنجار و تبیین اهداف سیاست خارجی خود است. نویسندگان می خواهند به این سوال پاسخ دهند که دیپلماسی عمومی چه جایگاهی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران دارد؟ جمهوری اسلامی ایران با توجه به آرمان های سلطه ستیزانه خود، حیطه ی رو به گسترش نفوذ سیاست خارجی، رسالت اسلامی و انقلابی تلاش کرده از دیپلماسی عمومی برای نیل به اهداف خود بهره جوید.

کلید واژه: دیپلماسی عمومی، سیاست خارجی، جمهوری اسلامی ایران

مقدمه

از منظر حکومت ها دیپلماسی در ارتباط با ارائه توصیه، شکل دادن و اجرای سیاست خارجی است. در این راستا دیپلماسی وسیله ای است که به واسطه آن کشورها از خلال نمایندگی های رسمی و غیر رسمی همچنین سایر بازیگران به مدیریت، هماهنگی و صیانت منافع ویژه و مشخصی یا به طور کلی همه منافع خود می پردازند. تحولات نظام بین الملل و روندهای جدید جهانی، دیپلماسی را نیز متحول کرده است. به گونه ای که در کنار کاربرد دیپلماسی سنتی که از دیرباز وجود داشته است، امروزه اشکال جدید دیپلماسی، به ویژه دیپلماسی عمومی در راستای تحقق منافع ملی کشورها به کار می رود. دیپلماسی عمومی برجسته کردن و ارائه منافع ملی بوسیله اطلاع رسانی، درگیرسازی و تحت تاثیر قرار دادن مردم در سراسر جهان است. دیپلماسی عمومی، تغییری است در دیپلماسی که تحت تاثیر جهانی شدن بر قدرت صورت گرفته است.

دیپلماسی

دیپلماسی در مفهوم محدود آن، به شیوه مسالمت آمیز سیاسی در حل و فصل منازعات بین المللی اطلاق می شود ولی در شکل گسترده و وسیع آن به معنای مدیریت سیاسی خارجی است که طی آن کلیه اقدامات را که یک دولت در روابط خارجی خود در زمینه های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، تجاری، مالی، تکنولوژیک، امنیتی و نظامی انجام می دهد، شامل می شود. در برخی از موارد اصولاً دیپلماسی، با سیاست خارجی به صورت جوهره هدفها و گرایشها در روابط دولتها با یکدیگر است. دیپلماسی پوششی است برای اجرای سیاست خارجی و راهی است جهت عملیاتی کردن هدفها، منافع و استراتژیها در محیط بین المللی. (قوام، ۱۳۸۴، ۸) «هانس مورگنتا» دیپلماسی را هنر مرتبط ساختن عناصر قدرت ملی به مؤثرترین شکل با آن گروه از ویژگی های شرایط بین المللی می داند که مستقیماً به منافع ملی مربوط می شوند. از

دیدگاه وی دیپلماسی که تدوین و اجرای سیاست خارجی کشور را در همه ی سطوح بر عهده دارد، مغز متفکر قدرت ملی است (مورگنتا، ۱۳۷۴، ۳۴۷-۲۴۲).

دیپلماسی عمومی و ویژگی های آن

«گولون» دیپلماسی عمومی را علت و معلول نگاه‌ها و دیدگاه‌های عمومی، که طراحی و اجرای سیاست خارجی را تحت الشعاع قرار می‌دهند، معرفی می‌کند (حسینی، ۱۳۸۴، ۶۳) مرکز مورو، دیپلماسی عمومی را شکل‌دهی به افکار عمومی در سایر کشورها، تعامل میان منافع گروه‌های خصوصی یک کشور با منافع گروه‌های خصوصی در کشور دیگر، برقراری ارتباط بین ارتباطات میان فرهنگی می‌داند. (جعفری هفتخوانی، آشنا، ۱۳۸۶، ۱۸۳) مقایسه مؤلفه‌های اساسی این نوع دیپلماسی با دیپلماسی رسمی و سنتی بیانگر سه محور اساسی زیر است (روزن، ۱۳۸۴، ۹۵-۹۴)

۱- دیپلماسی عمومی آشکار و علنی است، درحالی‌که دیپلماسی رسمی و سنتی، پنهان و غیرعلنی است؛ ۲- مخاطبان دیپلماسی عمومی، گروه‌های هدف خاص و یا عموم مردم جامعه در دل یک ملت دیگرند، درحالی‌که در دیپلماسی رسمی، مخاطبان دولتها هستند؛ ۳- موضوعات دیپلماسی عمومی به رفتار و تمایلات عموم مردم در دیگر کشورها مربوط می‌شود، درحالی‌که دیپلماسی سنتی با رفتار و سیاست‌های دولتها سروکار دارد.

ویژگی‌ها و ابعاد دیپلماسی عمومی را می‌توان در چند گزاره و اصل بنیادی خلاصه کرد. نخست، در دیپلماسی عمومی، برخلاف دیپلماسی سنتی، هدف مرجع یا مخاطبان، عامه مردم در جوامع دیگر و به ویژه گروه‌های غیررسمی از جامعه مدنی هستند، ویژگی دوم دیپلماسی عمومی، شفافیت، باز بودن، انعطاف‌پذیر و همکاری‌جویانه بودن آن است، سومین شاخصه و اصل دیپلماسی عمومی، معطوف به اهداف آن است. هدف اصلی و اولیه دیپلماسی عمومی، تأثیرگذاری بر افکار و اذهان مخاطبان غیردولتی و شکل‌دهی به افکار عمومی برای هماهنگ‌سازی دیدگاه و ایستار آنان نسبت به اهداف و سیاست‌های یک کشور می‌باشد. اما اهداف و مقاصد خاص‌تر و مشخص‌تری در چهارچوب این هدف اساسی تعقیب و پیگیری می‌شود. نخستین هدف، جلب حمایت اخلاقی و سیاسی افکار عمومی سایر کشورها و سپس جذب مردم جوامع به اهداف و ارزش‌های خود از طریق تأثیرگذاری بر اذهان و افکار آنان است؛ دومین هدف در این راستا، تبیین و ترویج ارزش‌ها، هنجارها و آرمان‌های خود در بین ملت‌های دیگر است؛ هدف سوم، تصویر و ایمان‌سازی مثبت و مطلوب از اهداف، سیاست‌ها، کنش‌ها و نظام سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی آن و ارائه آن به افکار عمومی دیگران می‌باشد. اصل و شاخصه چهارم دیپلماسی عمومی، ابزار، وسایل و شیوه‌های اعمال و اجرای آن در صحنه بین‌المللی است. رابطه تنگاتنگی بین توسعه فناوری ارتباطات و اطلاعات و دیپلماسی عمومی وجود دارد. به گونه‌ای که برای اعمال دیپلماسی عمومی از ابزارهای رسانه‌ای، مطبوعات، رادیو و تلویزیون، سینما، شبکه‌های ماهواره‌ای، اینترنت، کنفرانس‌ها و همایش‌های از راه دور و... استفاده می‌شود. بدین ترتیب، کلیه ابزار و وسایل اعمال دیپلماسی عمومی از عناصر قدرت نرم‌افزاری به شمار می‌آیند (دهقانی فیروزآبادی و رادفر، ۱۳۸۹، ۲۰۱-۲۰۳). برخلاف دیپلماسی سنتی که بر سیاست قهرآمیز و اجبار استوار است، بر سیاست اقناع مبتنی است. در چهارچوب سیاست اقناعی، بیش از مذاکره بر استدلال تأکید می‌شود (دهقانی فیروزآبادی، فیروزی، ۱۳۹۱، ۷۷)

ابعاد دیپلماسی عمومی

دیپلماسی عمومی دارای سه بعد است نخستین و مهم‌ترین بعد ارتباطات روزانه که شامل محتوی تصمیمات مربوط به سیاست خارجی و داخلی است (Nye, 2004, 32) دومین بعد دیپلماسی عمومی ارتباطات استراتژیک است. که در آن مجموعه‌ای از موضوعات معمولی بسط می‌یابد سومین بعد آن گسترش روابط دامنه دار با افراد کلیدی می‌باشد (سلیمانی پورلک، ۱۳۹۰، ۲۹).

دیپلماسی عمومی و سیاست خارجی

مفهوم دیپلماسی مؤید وجود دو جنبه ی سیاست خارجی است: یکی تدوین و دیگری اجرای آن. اما در واقع از آنجا که تعیین خط مشی سیاست خارجی هر کشور از متغیرهای متعددی چون مبانی فکری، ماهیت نظام بین الملل، خصوصیات و نحوه نگارش هیئت حاکم، توانایی های کشور، نیازهای عینی جامعه، متغیرهای جغرافیایی و فرهنگ سیاسی جامعه تأثیر می پذیرد، از این رو، می توان اذعان داشت که دیپلماسی از جمله ابزارهای اجرای سیاست خارجی است و در واقع، «درحالی که سیاست خارجی دربرگیرنده ی اهداف است، دیپلماسی ابزار و سازوکاری برای دستیابی به آن است. چنان که اقتصاد، تبلیغات، نیروی نظامی، فرهنگ و ایدئولوژی از دیگر ابزارهای سیاست خارجی به شمار می آیند» (آلادپوش و توتونچیان، ۱۳۷۲، ۸). در هر حال اصل بنیادین و بدیهی در این میان آن است که دیپلماسی عمومی از اهداف سیاست خارجی حمایت می کند. دیپلماسی عمومی حاصل سازگاری و انطباق میان اقدامات بازیگران غیردولتی، ارزش های سیاست خارجی و اولویت های دولت دانست. در واقع در دیپلماسی عمومی، تأکید عمده بر ترکیب فعالیت های بازیگرای دولتی و غیر دولتی (بخش خصوصی) است. معمولاً برخی از کشورها تضادها، منشاء تاریخی، سیاسی، ایدئولوژیک، فرهنگی، نژادی، قومی و زبانی دارد. در صورتی که دیپلماسی عمومی بتواند افکار عمومی کشورها را به هم نزدیک نماید، بسیاری از این تضادها می تواند به صورت مسالمت آمیز حل و فصل شود. در حقیقت یکی از پیامدهای دیپلماسی عمومی را می توان کاهش تضادها دانست که یکی از کارویژه های سیاست خارجی می باشد. (داداندیش، احدی، ۱۳۹۰، ۱۵۳-۱۵۲)

اصول سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران

بر اساس مبانی نظری در قانون اساسی جمهوری اسلامی و عملکرد نظام سیاسی شاید بتوان به طور نسبی، اصول و مبانی زیر را برای سیاست خارجی ایران قائل شد:

ظلم ستیزی و عدالت خواهی، حمایت از مستضعفین و محرومان، حمایت و دفاع از حقوق مسلمانان، اولویت به جهان سوم، مبارزه با اسرائیل و دفاع همه جانبه از نهضت های اسلامی فلسطین، ترجیح دادن ملت ها به دولت ها در روابط بین المللی، ترجیح دادن نهضت ها بر دولت ها در روابط بین المللی از جمله اصولی می باشند که در جهت قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قرار دارند. همچنین می توان از مواردی مانند ایجاد وحدت بین مسلمانان، برقراری و توسعه و تحکیم روابط تلاش در جهت برقراری حکومت جهانی اسلام، حاکمیت موازین اسلامی، ترجیح دادن اعتقادات بر منافع اقتصادی و تجاری در روابط دو جانبه، تعهد نسبت به پیمان ها و قراردادهای حضور در مجامع بین المللی، اهمیت دادن به عدالت سیاسی در روابط میان دولت و اصل دعوت نام برد که در راستای پیشبرد اهداف اسلامی و فراملی قانون اساسی و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران حرکت می کنند.

اهداف و منافع ملی جمهوری اسلامی ایران

جمهوری اسلامی ایران نیز مانند سایر دولت ها در سیاست خارجی خود دارای ارزش ها و اولویت هایی است که می توان آنها را در اهداف سیاست خارجی مشاهده کرد. این ارزش ها و عناصر تشکیل دهنده منافع ملی جمهوری اسلامی ایران هستند. می توان چنین گفت که اهداف سیاست خارجی ایران از دو مقوله خارج نیست: ۱- تأمین منافع ملی ایران ۲- تأمین و اجرای وظایفی که اسلام بر دوش حکومت جمهوری اسلامی ایران نهاده است (ایزدی، ۱۳۷۱، ۱۵۹). جمهوری اسلامی ایران، همانند سایر کشورها در طول حیات خود تلاش کرده است اعتبار و پرستیژ بین المللی لازم به عنوان یک کشور موفق، مسئولیت پذیر و نمونه را به دست آورده و افزایش دهد. جمهوری اسلامی ایران سعی کرده است با

تکیه بر ارزش های اسلامی، انقلابی، ملت ها و کشورهای دیگر را به خود جذب نماید. به ویژه با استفاده و اشاعه گفتمان اسلام سیاسی و انقلاب اسلامی در کشورهای مسلمان و حتی غیر مسلمان به کسب و افزایش قدرت ملی خود اقدام کند.

بر این اساس جمهوری اسلامی یکی از اهداف سیاست خارجی خود را کسب شهرت و افزایش اعتبار بین المللی قرار داده است. کسب اعتبار بین المللی به ویژه از آن جهت برای جمهوری اسلامی حائز اهمیت است که بعضی از قدرت ها تلاش کرده اند چهره و وجهه منفی از آن در سطح بین المللی ارائه دهند. به گونه ای که از همان اوائل انقلاب تلاش کرده اند جمهوری اسلامی را ناقض حقوق بشر، ضددموکراتیک، حامی تروریسم و جنگ طلب جلوه دهد. (دهقانی فیروز آبادی، ۱۳۸۸، ۱۴۸) اصولاً تامین این هدف در سه مرحله صورت می گیرد. نخست: خنثی سازی تبلیغات و تصاویر غیرواقعی ارائه شده از سوی دشمنان و مخالفان انقلاب اسلامی. دوم، ارائه تصویر واقعی و مثبت از جمهوری اسلامی در انظار و افکار عمومی بین المللی، مرحله سوم در راه کسب حیثیت و وجهه بین المللی، نمونه سازی و الگوپردازی جمهوری اسلامی است. چون انقلاب اسلامی، یک انقلاب فراملی است که اهدافی را فراتر از مرزهای ملی ایران جستجو می کند و رسالتی جهانی برای خود قائل است. (دهقانی فیروز آبادی، ۱۳۸۸، ۱۵۶)

مسئله بعدی انجام وظایفی است که اسلام بر دوش حکومت اسلامی نهاده است که ایدئولوژیک و عقیدتی و در ارتباط مستقیم با دین اسلام است. این مسئله بحث اهداف فراملی را مدنظر دارد. اهداف مافوق ملی در کشورهای سنتی - ایدئولوژیک نمود دارد، که با توجه به ایده ها و آرمان های مکتبی حاکم بر جامعه، با دید وسیع تر از تامین منافع ملی، احساس رسالتی منافع ملی است. بر اساس این تصور در صورتی که ایران اهداف فراملی را تعقیب می کند، این اهداف خود در راستای منافع ملی است و همین که منافع مسلمانان و مصالح امت اسلامی تامین می شود، خود به خود در راستای منافع ملی نیز می باشد و در این زمینه پیوند ناگسستنی وجود دارد. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی امت گرایی به عنوان یکی از اهداف دولت جمهوری اسلامی ایران در سیاست خارجی مطرح شد که بر اساس آن، حوزه مسئولیت جمهوری اسلامی ایران حوزه جهان اسلام است و در نتیجه منافع ملی تحت الشعاع منافع جهان اسلام است.

معرفت شناسی دیپلماسی عمومی ایران

نگاه معرفتی و منطقی که توسل ایران به قدرت نرم و دیپلماسی عمومی را موجب شده است، عبارت است از اینکه؛ جمهوری اسلامی ایران با تعریف دو جبهه حق و باطل و استضعاف و استعمار، از سویی به دنبال معرفی خود به مثابه رهبری جبهه حق است و از سوی دیگر در تلاش برای الگوسازی یک نظم جدید در مقابل نظم فعلی حاکم بر سیاست بین الملل می باشد. از این رو تلاش کرده تا با جذب افکار عمومی جهانی و ایجاد جذبه در نزد ملت ها و نه دولت ها، در راستای درانداختن نظمی نوین در صحنه عمومی ساختار بین المللی فعالیت کند؛ اما از آنجا که نظام بین الملل فعلی به گونه ای ساختار یافته است که نظمی غیر از نظم مطلوب مورد نظر جمهوری اسلامی ایران و حامیان و مجریان این نظم بر آن تسلط دارد؛ و سلسله مراتب رسمی قدرت در کشورهای مدافع وضع موجود با تمام قوا به دنبال حفظ شرایط فعلی هستند. از این رو کشورهایی که تغییر ساختار فعلی و جایگزینی آن با نظمی نوین را طلب می کنند، چاره ای جز توسل به ملت ها و افکار عمومی کشورهای دیگر نداشته و تلاش می کنند تا با همراه کردن مردم و نهادهایی غیر رسمی ضمن معرفی و تبیین وضع مطلوب؛ در راستای تحقق آن گام بردارند. بنابراین دستگاه سیاست خارجی کشورمان تلاش می کند تا با مخاطب قرار دادن افکار عمومی و ملت ها هدف خود را پی بگیرد و این امر دقیقاً به معنای کاربرد قدرت نرم و دیپلماسی عمومی در سیاست خارجی می باشد.

استراتژی ها و راهبردهای ایران برای پیشبرد دیپلماسی عمومی

جمهوری اسلامی ایران طی چند سال اخیر سیاست هایی را در دستور کار خود قرار داده است تا به وسیله آن بتواند قدرت و نفوذ فرهنگی خود را در سطح منطقه ای و جهانی افزایش دهد و افکار عمومی مردم را تحت تاثیر قرار دهد. در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، ارتباط و تعامل با کشورهای اسلامی از اولویت ویژه ای برخوردار است و تنش زدایی منطقه ای و کوشش در جهت اعتماد سازی متقابل در سطح منطقه ای و بین المللی به خصوص با کشورهای جهان اسلام و نیز جهان سوم در محوریت برنامه های جمهوری اسلامی ایران قرار دارد. از جمله استراتژی ها و راهبردهای جمهوری اسلامی ایران برای پیشبرد این سیاست می توان به موارد زیر اشاره کرد.

ارتقای نقش موثر در تحولات منطقه ای و گسترش همکاری های دو جانبه، منطقه ای و بین المللی با کلیه کشورهای مسلمان و جهان سومی، تحکیم روابط با جهان اسلام و ارائه تصویر روشن از انقلاب اسلامی و تبیین دستاوردها و تجربیات سیاسی، فرهنگی و اقتصادی جمهوری اسلامی و معرفی فرهنگ غنی و هنر و تمدن ایرانی و عرضه دکترین مردم سالاری دینی به کشورهای اسلامی، توسعه همکاری های همه جانبه با کشورهای دوست، منطقه و اسلامی و مشارکت بین المللی برای حفظ صلح، شدت بخشیدن به گرایش اسلام در جهان بویژه در خاورمیانه و آفریقا، همزیستی توأم با واقع بینی با کشورهای مسلمان منطقه ای و نیز تعاملات گسترده با کشورهای آفریقایی و آمریکای لاتین، از مواردی هستند که جمهوری اسلامی ایران سعی دارد با در پیش گرفتن آنها زمینه های همگرایی میان کشورهای اسلامی را تسهیل نماید.

همچنین جمهوری اسلامی ایران با تلاش برای ایجاد درهم آمیختگی های فرهنگی، اقتصادی و دینی و سیاسی با بسیاری از کشورهای منطقه و تبدیل مجموعه کشورهای اسلامی و کشورهای دوست منطقه به یک قطب منطقه ای اقتصادی، علمی، فناوری و صنعتی و گسترش دامنه ارتباطات و تعاملات با جهان اسلام در عرصه ایجاد بازار مشترک اسلامی، بانک اسلامی، بورس اسلامی و ماهواره های اسلامی و تحکیم مرادوت صلح محور، تلاش در جهت گسترش همکاری های فرهنگی و رسانه ای بین ملت های مسلمان بخشیدن هویتی تازه به جهان اسلام، در پی ایجاد همکاری های دینی بین کشورهای اسلامی و اتحاد سیاسی، اقتصادی و فرهنگی جهان اسلام در جهت تشکیل قطب اسلام در نظام آینده بین المللی می باشد. (حجازی، ۱۳۸۷، ۱۴-۱۳)

حضور فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در مجامع جهانی و سازمان های فرهنگی بین المللی، کوشش برای شناساندن تمدن اسلامی به عنوان تمدنی خواهان صلح، عدالت و گفتگو در روابط بین الملل، تلاش در جهت خنثی سازی سیاست های ضد ایرانی از طریق مشارکت فعالانه در کنفرانس ها و مجامع بین المللی جهت کسب پرستیژ در سطح نظام بین الملل، تقویت تشکیل های غیر دولتی بخش خصوصی برای همکاری با کشورهای اسلامی در جهت حفظ اصول و ارزش های اسلامی، گسترش همکاری های سازنده موثر و چند جانبه منطقه ای و فرامنطقه ای با تاکید بر دیپلماسی غیردولتی و نقش سازمان های بین المللی غیردولتی در زمینه های اقتصادی و فرهنگی و ارتقای سطح آگاهی و بیداری ملت های منطقه، عضویت فعال و اثرگذار در سازمان های منطقه ای و فرامنطقه ای در جهت ارتقای نقش دین در عرصه تصمیم سازی، خواستار تقویت جایگاه ایدئولوژی در نظام تصمیم گیری منطقه ای و جهانی است. همچنین مشارکت فعال در اعطای کمک های بشر دوستانه به جامعه بین الملل، ریاست ایران بر سازمان کنفرانس اسلامی و فعالیت دیپلماتیک گسترده در جهان اسلام در دوره ریاست کنفرانس اسلامی (اجلاس هشتم)، پیشبرد راهبرد گفتگوی میان تمدن ها و فرهنگ ها در سطوح ملی، منطقه ای و بین المللی، ایجاد کمیته ی ویژه به منظور اعتماد سازی میان کشورهای اسلامی، تقویت همکاری سازمان کنفرانس اسلامی با سایر سازمان های بین المللی، تلاش برای هماهنگ کردن مواضع کشورهای اسلامی در زمینه ی حقوق بشر، زمینه سازی برای اجرای اعلامیه جهانی حقوق بشر اسلامی، تاسیس اتحادیه بین المجابس اسلامی و اجلاس کمیته هماهنگی و اقدام مشترک اسلامی، تلاش برای گسترش همکاری های آموزشی و فرهنگی در چهارچوب سازمان فرهنگی آموزشی آیسسکو وابسته به سازمان کنفرانس اسلامی، حاکی از تمایل ایران به حضور در سازمان های بین المللی و منطقه ای برای ارتقای وجهه منطقه ای و بین المللی می باشد. (دهشیری، ۱۳۸۳، ۱۹-۷)

نتیجه گیری

دیپلماسی که از زمان شکل‌گیری دولت-ملت معنا و مفهوم امروزی و مدرن پیدا کرده، رفته‌رفته از لحاظ موضوع، هدف، ساختار، کارکرد و ترکیب دستخوش تحولات عظیمی گردید از آنجا که تعیین خط مشی سیاست خارجی هر کشور از متغیرهای متعددی تأثیر می‌پذیرد، از این رو، می‌توان دیپلماسی را از جمله ابزارهای اجرای سیاست خارجی دانست در واقع، در حالی که سیاست خارجی دربرگیرنده‌ی اهداف است، دیپلماسی ابزار و سازوکاری برای دستیابی به آن است دیپلماسی عمومی، برنامه‌ریزی استراتژیک و اجرای برنامه‌های آموزشی، فرهنگی و اطلاع‌رسانی توسط یک کشور حامی برای ایجاد محیط افکار عمومی در یک کشور هدف است، بر این اساس دیپلماسی عمومی یک راهبرد ارتباطی ویژه و هدفمند است که روی نتایج کوتاه‌مدت و بلندمدت متمرکز است.

نگاهی به فعالیت‌های ایران در عرصه‌های گوناگون فرهنگی، اجتماعی و حتی سیاسی نشان می‌دهد که مجموعه‌ای فعالیت‌ها در حال انجام است که می‌توان برخی از آنها را در چهارچوب دیپلماسی عمومی تعریف کرد. جمهوری اسلامی ایران با توجه به اهداف و آرمان‌های خود و همچنین حیطه‌ی دائماً رو به گسترش نفوذ سیاست خارجی آن و رسالت اسلامی و انقلابی که نفی‌کننده‌ی وضع موجود جهان است، همواره تلاش کرده از این ابزار اعمال قدرت برای نیل به اهداف خود بهره‌جوید. ایران نیازمند استراتژی منسجمی است تا بتواند دیپلماسی عمومی را به ابزاری تأثیرگذار تبدیل کند، ابزاری که می‌تواند به خوبی در اختیار دستگاه سیاست خارجی قرار گیرد. در این استراتژی نهاد یا سازمانی که عهده‌دار سیاست‌گذاری و هدایت دیپلماسی عمومی است، بسیار اهمیت دارد.

منابع

- آلادپوش، علی؛ توتونچیان، علیرضا (۱۳۷۲) "دیپلمات و دیپلماسی"، تهران، وزارت امور خارجه، سازمان چاپ و انتشارات.
- ایزدی، بیژن (۱۳۷۱) "درآمدی بر سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران" تهران، انتشارات بوستان.
- جعفری هفتخوانی، نادر، اشتریان، کیومرث (۱۳۸۶) "تصمیم‌گیری در سیاست خارجی و نقش دیپلماسی عمومی در فرآیند تصمیم‌سازی"، مجله اندیشه مدیریت راهبردی، شماره ۱، صص ۱۱۱ تا ۱۴۰، بهار.
- حجازی، سید حسین (۱۳۸۷) "ظرفیت‌های قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران در مقابله با تهدیدات نرم آمریکا"، گزارش جمهور (مرکز پژوهش و اسناد ریاست جمهوری) ضمیمه فصلنامه تخصصی نامه دولت اسلامی، شماره ۲۶-۲۷، صص ۱ تا ۲۹، فروردین.
- داداندیش، پروین، احدی، افسانه (۱۳۸۶) ژئوپلیتیک شیعه، ماهنامه همشهری دیپلماتیک، شماره ۱۹، ص ۵.
- دهشیری، محمدرضا (۱۳۸۳) نگاهی کوتاه به کارنامه‌ی نظام جمهوری اسلامی ایران در حوزه‌ی سیاست خارجی، دانشگاه اسلامی، سال ۸، شماره ۲۳ و ۲۴، صص ۳۱ تا ۶۲، پائیز و زمستان.
- دهقانی فیروزآبادی، سید جلال (۱۳۸۸) "سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران"، تهران، سمت.
- دهقانی فیروزآبادی، سید جلال، رادفر، فیروزه (۱۳۸۹) "الگوهای صدور انقلاب در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران"، دانشگاه امام صادق، صص ۱۲۳ تا ۱۵۰، پائیز و زمستان.
- دهقانی فیروزآبادی، سید جلال، فیروزی، علیرضا (۱۳۹۱) "دیپلماسی عمومی جمهوری اسلامی ایران در دوران اصول‌گرایی"، روابط خارجی، دوره ۴، شماره ۲، صص ۷۱ تا ۱۱۰، تابستان.

سلیمانی پورلک، فاطمه، (۱۳۹۰) "قدرت نرم در استراتژی خاورمیانه"، تهران، پژوهشکده، مطالعات راهبردی.

قوام، سید عبدالعلی (۱۳۸۴) "از دیپلماسی مدرن به دیپلماسی رسانه ای"، مجله پژوهش حقوق عمومی، شماره ۱۷، صص ۷ تا ۱۸، پاییز و زمستان.

مورگنتا، هانس. جی. (۱۳۷۴) "سیاست میان ملت‌ها: تلاش در راه قدرت و صلح"، ترجمه حمیرا مشیرزاده. تهران، وزارت امور خارجه، مؤسسه چاپ و انتشارات.

روزن، برایان (فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۴) "دیپلماسی عمومی: بوسه مرگ چارلز ولف" ترجمه علی گل محمدی. ماهنامه زمانه. شماره ۲۳-۱۳، صص ۹۳ تا ۱۰۳.

Nye، Joseph S (2004) "Soft Power: The Means to Success in World Politic"s, New York: Public Affair Press